

ĐỒ-VĂN-Y
QUAN-LÝ
Giá bán nhật trình
AN-HA
Trọn năm.....5\$00
Sáu tháng.....3 00
Giá bán nhật trình
trình L'APPEL
Trọn năm.....6\$00
Sáu tháng.....4 00
Giá bán chung hai bên
Trọn năm.....10\$00
Sáu tháng.....8 00

AN-HA-BÀO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM.
EDITION EN QUOC-NGU DE L'APPEL

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles
NHÀ BÁO Ở TAI ĐƯỜNG—Boulevard Delanoue—Cantbo
Directeur Politique: TRẦN-ĐAC-NGHIA

PHẠM-KY-XUONG
CHỦ-BÚT

Về việc mua bán hay là
mua nhật-trình hay là gỡ
bài đăng báo xin đề thơ
cho M. ĐỒ-VĂN-Y quản-lý

Lúc mua báo xin các
ngài chiếu cố, gửi số tiền
luôn, bưu-quản lấy làm
thăm cảm.

LUẬN VỀ TÌNH

Trong bài "Luận về Hôn Nôn" báo An-Hà số 414 ngày 11/6/25, tôi có nói rằng: Cái đời của trẻ thơ là đời nô nức có một chữ tình, mà hệ tình của trai ngay lành là vợ và tình của gái chính chiến tiệp hạnh ấy là chồng (La vie des jeunes gens c'est l'amour, mais l'amour d'un honnête homme c'est l'épouse et d'une honnête femme c'est l'époux). Thế thì ở trong đời chàng trai thoát khỏi chữ tình, dầu trai dầu gái gì thì cũng phải cuu mang lấy nó, mà nhứt là người thơ bé thì nồng trang lo lắng nó nhiều lắm. Một anh trai lớn lên vừa tới tuổi khôn, biết đời chực định thì đã có trí mơ ước việc tơ tình, ước ao cho dạng gái đẹp sắc xinh, cầu xin cho dạng người tình cho đúng. Một cô gái vừa tới tuổi cập kê thì trí nào đã đương dần mơ tưởng trước hết, ước ao cho dạng một người đời bạn là trai đương sang, văn chương nho nhã, diện mạo phương phi, chỉ khi dờm đương anh kiệt. Đó là trai tài gái sắc ước mơ duyên phận tình nồng, mà thoan như cái sở nguyện của trai đồng sàng gái thuyến quyền ấy dạng thành thì chữ tình ấy cũng bao là đúng vậy.

Thuở xưa người ta chưa mở mang chưa văn minh lần hóa: như vậy mà người ta chọn chắt thật thà nên chỉ ta thấy cái chữ tình của những đời xưa ngay lành thuở ấy thật là rất cao thượng rất mền yêu lắm, nhiều khi ta xem trong sách trong sử ta gặp nhiều cái tình trác trở nguy hiểm mà cũng cam thế giữ nhau cho đến chung cùng kết cuộc. Bởi vậy mà ngay nay sử ký hãy còn ghi tạc tiếng thơm tho đều rực rỡ của cái tình ấy, mỗi khi ta xem đến thì phải cảm xúc tâm tình áo nào vậy.

Đời bây giờ người ta văn minh thật, y khoa, cách trí, thương mại, công nghệ văn văn... mỗi mỗi đều mở mang tất cả, Người ta thì rộng rãi xa nghe, song hệ con người càng văn minh bao nhiêu thì lại càng giả dối xảo trá bấy nhiêu. Bởi thế mà ta thấy cái tình của người đời này mà phát chán ngán. Tình gì? Một anh học sanh tuổi còn xanh ranh mà đã tình; tình hôn độn lăm, tình của mây ánh thì ta thường gặp nơi mây khách sạn, lễ quán cũng mây có phong nguyệt chỉ tình, ta cũng gặp mây anh thường khi thơm môi từ tình nơi đường nơi sá, mây ánh thộc hai tay trong túi quần tây đi lên

đi xuống coi coi nghĩ lăm, miệng thì tru lại nhơn quát mà hát giỡ, mới ngó coi tựa tựa như cái, cái ấy người ta kêu là cái lơ lơ... ơ, nhơn thế mà họ nói chuyện tình đời nay nghe hay lắm, nghe phát mê mẩn, phát đóng tâm, cũng có khi mây có nhẹ tri nhẹ lòng phải xiêu theo cái tình của mây ánh vậy. Chứng mây ánh mây mà dạng thành thân rồi, thì cái tình của mây ánh thuở trước đó đã xây đổi hết; trước là tình chơi bời gạt gẫm, nay dạng thân mây trời bước rồi thì tình ấy bỏ đi, lại trở qua cái tình khác gọi là tình của-cái; nghĩa là kiếm tìm một nơi cho giàu có đúng bực dạng họ có bù chỉ sang sớt cho mình gia sản tiền bạc.

Mây cậu trai thì cái tình đã toà sơ như thế, còn mây cô gái thì tình cũng trật dờn nữa. Phần nhiều mây cô khi còn thơ bé thì đã có tình riêng rồi, tình ấy là tình ỏ danh xấu tặc, nói bày nhiều cùng du chàng lựa nói nhiều mà đau lòng xót dạ mây cô. Ồ! còn ười chi đến cái tình của mây cậu này người này; mai người kia, mỗi chong tay, bura kia chong chệt, đưa kia chong chắt, trăm nam trăm tuổi trăm chong, người nào xu luôi ám bóng tình chung. Thân ời thấy cái tình đời này mà chán ngán. Tình đời rất nên già giới, cũng bởi thế mà ta thấy biết bao những kẻ suy lụy trong chữ tình hư hợt ấy. Tôi nói chẳng phải bao biện ai, song bởi lòng thương hại cho cái nhơn tình già giới mà phải luận ngay như thế. Tôi cũng chẳng dám chê ai vì tôi tự biết chẳng phải tôi dạng toàn hảo. Tôi chính có biết rằng đời người già giới, cho tôi không dám chắc rằng tôi sẽ tránh khỏi những đời già giới ấy, rồi có biết đến ngày nào tôi cũng phải lăm lụy trong chữ tình độc ác đó vậy.

Cái sức lực của cái tình ra sao? Thật nó mạnh mẽ vô chừng vô hạn vậy, nó có sức mà xô đẩy người ta vào chôn tòi tâm vào nơi hắc ám, nhiều người coi diện mạo bánh bao khôn ngoan lăm chớ mà ruồi lăm sa ngã trong biển tình rồi thì há hủi đều lối phong bại tục, đều vì phạm phong hóa luân thường. Tình ấy gọi là tình dục, mà cái tình dục của con người phần nhiều đều nảy sanh ra bởi các điệp các dục trong cái đời văn minh hỗn độn của đời ta đây. Như cái văn minh tiểu thuyết ngày nay

xuất hiện ra vô ngàn vô số, họ viết những truyện phong tình là lối văn xiêu, ung dục cho người ta, nhứt là những trẻ bé thơ, những cậu đời đương như muôn loạn lạc rồi tiêu diệt vậy, cho nên hệ tiểu-thuyết văn xiêu nói lên bao nhiêu thì người ta lại đua chen mà hoan nghinh bấy nhiêu, dầu nam nữ gì cũng thấy dục ưa mô tiểu thuyết lăm. Chỉ như sách luân thường đạo lý thì thấy ít khi xuất bản lăm, mà dầu có ai nhiệt tâm mà đặc đề ra thì tưởng chắc ít có người ưa mộ. Lại như những đám hội bé, nhứt là từ cái phong trào cải lương nổi lên đến nay thì có biết bao những gương diễn ra khiến cho người dục tình ưa mê. Người ta hoang nghinh tiểu-thuyết thế nào thì hát cải-lương cũng vậy. Ồ! đây là kẻ sơ chớ còn biết bao là dục khác nữa.

Trên kia đã nói: cái tình của trai ngay lành là vợ và cái tình của gái chính chiến tiệp hạnh là chồng; ấy vậy cái tình chồng tình vợ là cái tình của kẻ ngay lành, thì cái tình ấy ta nên trao đổi to tang, thế thì ta hãy lo lắng đi; lo lắng tập luyện cho chữ tình trở nên cao thượng; chỉ như những dục tình bày bày trái đạo luân thường thì hãy xa lánh bỏ đi. Nhứt thiết là những kẻ bé thơ thì chữ tình nó nói lên đủ-dội lăm, nên phải coi chừng giữ gìn lấy kéo mà rồi tình ấy lạc đường trái nẻo đi chăng?

Tôi đây tôi có dục tâm sự mà than thở rằng: Ta là kẻ ngay lành thì cái tình của ta nó đầy tràn trong tâm trong trí, vì ta chẳng có chia khuỷu khuỷu phá nó trong cái dục hư hợt kia nên nó phải tự nhiên còn đầy đủ; mà ta chắt chừa cái tình trung hậu ngay lành của ta là trông nom sẽ trao hết cho bạn ta, vậy sự ta sở nguyện là kiếm cho dạng một bạn lành xứng lứa vừa đời mà ta trao hết cái tình hoàn-hoại của ta đó, như dạng vậy thì mới là phi-nguyên và mới chắc cho chữ tình ấy kéo son gắn chặt bền bi lâu dài, còn nếu ruồi ta vô phước mà gặp một bạn xấu không hiệp tâm không đầu sanh ra dục nghịch mạng, rồi mà trăm gây binh rơi, ời châu chạ; cái khổ tâm của cái tình của ta ngay lành đó sẽ ra sao? Như thế mới biết cho sự chọn lựa đời bạn trong buổi đầu là khó, nên lưu gì cũng do đó mà ra; hề vợ chồng xứng lứa vừa đời thì duyên mạng tình nồng, gia đạo êm hòa vui vẻ, còn lứa đôi chẳng xứng thì tình nghĩa thường hay lợt lạc phải thay việc nhà không mấy khi hòa nhá.

Bài điều cụ Phan-châu-Trinh

Hỡi ôi!
Mấy lần vẫn xảy,
Cuộc đời thay đổi.
Tạo thời thế về tay hao-khiết, quyền tư đồ mang về với quốc dân.
Đứng tại hoa lăm cuộc tang-thương, cơn lòng khóc chứa buồn trong xã-hội.

Nhớ Cụ xưa:
Hai chữ liên-trung,
Một nhà truyền nối.
Sách biêng dục Tam-Hoàng, Ngũ-Đế,
Sự hoàng-dương văn chương na nghệ.
Truyền na xem Hưng-Đạo, Trưng-Vương, lòng cảm mộ không hề mệt mỏi.

Hỡi sơn tình thơ hăng cát địa, hích can-vương nào động phượng dân,
Tuổi mười ba dân bắt sự nhưng, chỉ dịch-khai quyết ra chông chới.
Sau biết được thuyền kiên pháo lợi, nghe Thái-tây ta chẳng sánh tay,
Phải lui về kiên củ vườn quê, công đền sách lại thêm gia bội.

Nào Trung-quốc-hồn, nào Am-bang-tử, sách tân-thơ thau giàu cạnh mình.
Khi buồn cầu cá, khi ranh san nai, thủ diên dã vui vầy sớm tối.
Xuất thế mượn đường khoa-giáp, dục can-nhơn, dục Phò-báng, dục văn-chương chạc lụy ueny cười,
Thơ hăm theo lệ quac-giua, chừc Kiên-mạo, chừc dien-tu, dục si-hoan định về cao thời.

xiên De-tham lại đồn Tam-hiêm, khi mận văn diết chung dòng tam.
Cm Bui-chau nơi tình Quathg-dông, tuc lại ngợ kex lam bang voi.
Guyệt một nem đi qua Nhứt-bôn, xet co-quan không ương cay nhờ.
Cm mien trauh lui gót que-tuong, dem dien-thuyet loan be phan doi.
Day Con-non tian bu nam chuong, da mang vo vong chi tai.

đam 1 hup-nguc ke muioi thang tron, tuc bi nam can chi toi.
Tu hoi Cu ve bon-quoc, sự hành lạng mau mien khon do,
day lau cụ ở Nam-ky, trong đoàn-đe mớ mang nhacu noi.

Thân ôi! Vây hệ càng biết chữ đinh hoàng nặng bao nhiêu thì con người lại càng khổ tâm bấy nhiêu. Thế thì cái tình của tôi đến đây đã cùng rồi đó.

F. BUI-CÔNG-HOI

Khi lăm dien-van, khi giang ly-thuyet nghiên là chuong, bút là mớ, dầu xa gần đều tỏ thành danh.
Khi dịch Dương-tư, khi dâng báo chương, sách lăm dục, chừ lăm gương, có tại mắt đều dưng giáo hội.

Ngô là:
Ngày tháng lâu dài,
Cụ còn mạnh giỏi.
Đắc-diu hậu-lân, vạch Trời xanh mà vén đám mây mù,
Châm-chích quốc-dân, vô tay trắng mà quét cơn gió bụi.
Hưởng chí: Phan Sào-Nam đang sống, Cụ còn trông cậy một tay.
Lại thêm: Bùi Giám-độc mới về, Cụ cũng hòa bản một mồi.

Tri-Trung Hòa

Đại-Dược-Phòng Cánhtho

TAM SẮC BỔ HOÀN TRỊ CÁC CHỨNG HƯ NHƯỢC, dờn-ong, dờn-bà, con ní đều dùng được cả, dờn-bà không có con, uống lâu sẽ có con, v.v. mỗ ve.....1\$ 50

CƠ MỤI ĐIỀU KINH BẠCH ĐÁI HOÀN TRỊ CHỨNG dờn-bà dưng kinh nguyệt không đều, huyết bạc; mỗ ve.....1\$00
BỔ PHẾ THÀNH DƯỢC THỦY TRỊ CHỨNG HO VÀ HƯ HUYẾT, mỗ ve.....0\$40
HỎA ĐÀM CHỈ KHÁI TẮNG TRỊ CHỨNG HO LAO, ho gió, mỗ bao.....0,10

NGŨ LÂM BẠCH TRỰC HOÀN TRỊ CHỨNG XÍCH-TRỰC, bạch-trực, huyết trực, lăm trực, mỗ ve.....0,40

Ô KÊ BẠCH PHỤNG HOÀN TRỊ CHỨNG HƯ THAI, tiêu sảng, kinh nguyệt bất đều.....1 hộp 2 hoàn.....0,60

1 hộp 4 hoàn.....1,20
DƯỠNG HUYẾT BỔ THẬN THẤP TRỊ CHỨNG thân-thể suy nhược, bổ dưỡng nguyên khí, mỗ ve.....0,60

TIÊU NHÍ TIỂU TRỆ LỘ TRỊ CHỨNG cam tích con nít ăn uống không tiêu mỗ ve.....0,50

BẠC HƯ NHÂN DƯỢC TRỊ BỊAH CON MẮT HAY LAM, mỗ ve.....0,50
THANH TANG BỔ TÂM HOÀN THUỐC BỔ LÁ MỖI VE.....0,10

LẬP CHU TĂNG THỐNG MỖI CHI.....0,10
TIÊU NHÍ CAM-TIỂU TĂNG THUỐC SÁNG LÁI MỖI CHI.....0,10

NGƯƠN SÂM HẢO SIỀNG MỖI CHI.....0,30
HỒNG BẠCH LỢI CHỨNG MỖI CHI.....0,20

TRI-TRUNG-HOI

Tiệm thuốc bắc, tại đường cầu tàu lục-tinh số 32 tại CẦN-THƠ

"Le Livre de la Terre"

Ấy là tên một quyển sách mới xuất bản tại An-Hà ấn quán Cánhtho. Tác giả là ông Le Nestour đồn điền ở Rạchgiá. Ông Le Nestour qua Namky ta rồi 50 năm nay, trước làm quan sau ăn sĩ qui diên về lập nghiệp tại Bòn Tre thuộc tỉnh Rạchgiá.

Trong sách này ông bàn về cách trồng cây, trồng bông lập vườn cách nuôi các loài súc vật, cách làm nhà cửa. Ông bàn đến vấn đề nào cũng rõ ràng lăm, thật là một người rất từng trải, rất kinh-lịch. Đọc sách ông ai ai cũng có thể học thêm nhiều việc có ích, mà nhứt là mấy nhà nông gia Annam ta lại càng nên đọc sách này.

Đất Namky là đất phì địa, thế mà ngoài việc làm ruộng thì ít ai biết trồng tỉa giống cây trái nào, hoặc nuôi giống súc vật nào mà thu huê lợi cho nhiều cũng như bên nước Pháp vậy. Ông Le Nestour trôi năm mươi năm ở xứ này chỉ nhờ lập vườn, nhờ nuôi súc vật mà lăm giàu to. Ta nên nên sách ông cho biết cách thế ông lập nghiệp ra thế nào.

Sách này

Có trữ lăm tại An-Hà Ấn quán Cánhtho

CATALOGUE FRANCO SUR DEMANDE

(Còn nữa)

Dr. J. H. H. H.